

Регистрация на сдружение с нестопанска цел

Юридическите лица с нестопанска цел са сдружения и фондации. Юридическото лице на организацията с нестопанска цел възниква с вписването му в регистъра за юридическите лица с нестопанска цел в района на окръжния съд по седалището на юридическото лице. Статутът и дейността на юридическите лица с нестопанска цел се уреждат от Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Сдруженията с нестопанска цел са юридически лица с членствен състав (за разлика от фондациите), които преследват научни, изследователски, културни, образователни и т.н. нестопански цели. Техни членове могат да бъдат български и чуждестранни физически и юридически лица. Юридическите лица с нестопанска цел определят свободно средствата за постигане на техните цели. Ограничения в дейността и средствата за постигане целите на юридическите лица с нестопанска цел могат да се определят само със закон. Юридическите лица с нестопанска цел могат да извършват допълнителна стопанска дейност само ако е свързана с предмета на основната дейност, за която са регистрирани, и като използват прихода за постигане на определените в устава или учредителния акт цели. Предметът на стопанска дейност се определя в учредителния акт/ устава. Юридическите лица с нестопанска цел не разпределят печалба.

Определянето на целите и дейността на сдружението с нестопанска цел се извършва с учредителния акт, устава или измененията в тях. Според целите и дейността на сдруженията, последните се делят на:

- 1. Сдружения за осъществяване на общественополезна дейност и*
- 2. Сдружения за осъществяване на дейност в частна полза.*

Определянето за осъществяване на общественополезна дейност е неотменяемо след вписването на това обстоятелство в регистъра за юридическите лица с нестопанска цел в района на окръжния съд по седалището на юридическото лице с нестопанска цел.

Юридическите лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на общественополезна дейност, след възникването си подлежат на вписване в нарочен Централен регистър при Министерството на правосъдието. Глава трета на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) предвижда допълнителни условия за регистрацията на юридически лица с нестопанска цел за извършване на общественополезна дейност. Тези условия са следните:

Определяне на вида общественополезна дейност с учредителния акт / устава. Целите, които може да преследва юридическото лице за осъществяване на общественополезна дейност са определени от закона, както следва:

- 1. развитието и утвърждаването на духовните ценности, гражданското общество, здравеопазването, образованието, науката, културата, техниката, технологиите или физическата култура;*
- 2. подпомагането на социално слабите, на инвалидите или лицата, нуждаещи се от грижи;*
- 3. подпомагането на социалната интеграция и личностната реализация;*
- 4. защитата на човешките права или на околната среда;*
- 5. други цели, определени със закон.*

Юридическото лице с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност има колективен върховен орган (управителен или контролен съвет) и управителен орган (едноличен – управител / председател или колективен – управителен съвет).

Учредители. Сдружението се учредява от три или повече български или чуждестранни физически или юридически лица. Сдружение, което е определено за извършване на общественополезна дейност, се учредява от най-малко 7 дееспособни физически лица или 3 юридически лица.

Учредително събрание

Задачи на учредителното събрание:

Приемане на решение за учредяване на сдружение от всички учредители и удостоверяването му в протокола от учредителното събрание;

Приемане на устав. Уставът задължително съдържа:

1. наименованието;
2. седалището;
3. целите (не трябва да са стопански или забранени от закона) и средствата за тяхното постигане (паричните средства – субсидии, спонсорства, дарения, членски внос и т.н.);
4. определянето вида на дейност (в обществена или частна полза). Ако е в обществена полза, трябва да се посочат точно какви видове дейност ще се извършват, съгласно чл. 38, ал.1 от ЗЮЛНЦ (Закон за юридическите лица с нестопанка цел).
5. предмета на дейност; Става въпрос за предмета на стопанска дейност, която подпомага сдружението за постигане на основните му, нестопански цели.
6. органите на управление и начина на представителство;
Сдружението се представлява от управителния си орган. Управителен орган на сдружението е управителният съвет. Управителният съвет се състои най-малко от три лица - членове на сдружението. Юридически лица, които са членове на сдружението, могат да посочват за членове на управителния съвет и лица, които не са членове на сдружението. Членовете на управителния съвет се избират за срок до пет години. По решение на общото събрание функциите на управителен съвет могат да се изпълняват и от едно лице - управител. В заявлението учредителите трябва да посочат дали сдружението ще се представлява от управителния съвет (съвместно представителство), от някои от членовете му, ако управителният съвет приеме решение в този смисъл или от едно лице – управител. Върховен орган на сдружението е общото събрание. Възможно е сдружението да има и други органи, ако такива се предвидят в устава му.
7. клоновете;
8. правомощията на органите на сдружението;
9. правилата относно начина на представляване на сдружението;
10. правилата относно възникването и прекратяването на членството, както и реда за уреждане на имуществените отношения при прекратяване на членството;
11. срока, за който е учредено сдружението;
12. реда за определяне на размера и начина на внасяне на имуществените вноски;
13. начина на разпределение на останалото имущество след удовлетворяването на кредиторите.

Избор на управителен съвет

Ако уставът предвижда вместо управителен съвет, сдружението да се управлява и представлява от управител, такъв трябва да бъде избран. Всички членове на управителния съвет или управителят подписват заявлението за вписване на сдружението в съдебния регистър.

Резервация на наименование на сдружение

Наименованието трябва да включва ясно означение на вида на юридическото лице с нестопанска цел. Наименованието трябва да не въвежда в заблуждение и да не накърнява добрите нрави. Наименованието се изписва на български език и може да бъде изписано допълнително и на чужд език. Проверката за уникалност на наименованието на сдружението цели да установи дали има друго сдружение на територията на РБ със същото наименование. След като юридическото лице с нестопанска цел е вписано в съдебния регистър, не може да бъде вписано друго юридическо лице с нестопанска цел от същия вид със същото наименование. Вписаното в съдебния регистър юридическо лице с нестопанска цел може да

иска от всяко друго юридическо лице с нестопанска цел от същия вид, приело по-късно наименование, съвпадащо с неговото, да преустанови носенето и служенето със съвпадащото наименование. Ако избраното наименование на сдружението съвпада с наименованието на вече регистрирано сдружение, учредителите променят наименованието в учредителния акт. Проверката за уникалност на наименованието най-често се извършва от "Информационно обслужване" АД, което издава удостоверение за уникалност срещу заплащане на определена такса. Офисите на "Информационно обслужване" АД обикновено се намират в сградите на околните съдилища.

Необходими документи

В съда трябва да се внесат следните документи:

- Заявление за вписване. Заявлението се подписва от *всички* членове на управителния съвет. Ако вместо управителен съвет, сдружението има едноличен управителен орган – управител, заявлението трябва да е подписано от управителя.
- Устав
- Протокол от учредително събрание;
- **Образци от подписите (спесимени)** на лицата, които ще представляват сдружението – нотариално заверени;
- Удостоверение за уникалност на наименованието;
- Свидетелство за съдимост на членовете на управителния съвет;
- Документ за платена държавна такса за вписване на сдружението.

Възможно е специални закони или подзаконовни актове да изискват представянето и на допълнителни документи за вписване на определен вид сдружение с нестопанска цел.

Вписване на промени в обстоятелствата на сдружение с нестопанска цел

На вписване в регистъра за юридическите лица с нестопанска цел подлежат следните обстоятелства:

1. необходимото съдържание на устава;
2. седалище и адрес на управление;
3. имената и длъжностите на лицата, представляващи юридическото лице с нестопанска цел;
4. промяна на вида общественополезна дейност; Видовете общественополезна дейност са изброени в Закона и са посочени по-горе.
5. общият размер на първоначалните имуществени вноски, ако такива са предвидени;
6. преобразуването – вливане, сливане, отделяне, разделяне;
7. обявяване в несъстоятелност;
8. прекратяването на юридическото лице с нестопанска цел и започване на процедура по ликвидация;
9. имената, съответно наименованието, както и адресът на ликвидаторите;

Заличаването на юридическото лице с нестопанска цел

Необходими документи:

- Заявление, подписано от управителния съвет/управителя;
- Промененият устав, ако промените засягат необходимото съдържание на устава;
- Протокол от общо събрание с решение за промени;
- Вносна бележка за платена държавна такса за вписване на промени – 10 лв.;
- Ако е променен съставът на управителния съвет/управителя – свидетелства за съдимост на новите членове на УС/новия управител, списък с имената, номерата на личните карти, ЕГН и адрес на новите членове на УС;
- Ако е променено представителството – решение на УС за възлагане на представителството на някой/и от неговите членове, образец от подписа на лицето/ата, избран/и да представлява/т сдружението.

Прекратяване и ликвидация на сдружение

Юридическото лице с нестопанска цел се прекратява:

1. с изтичането на срока, за който е учредено по иск на всеки заинтересуван или прокурора, като прекратяването се вписва служебно и съдът назначава ликвидатор;
2. с решение на върховния си орган. С решението се определя/т и ликвидатор (ликвидатори);
3. с решение на окръжния съд по седалището на юридическото лице с нестопанска цел, по иск на всеки заинтересуван или прокурора, като прекратяването се вписва служебно и съдът назначава ликвидатор, в следните хипотези:
 - а) ако не е учредено по законния ред;
 - б) ако извършва дейност, която противоречи на закона или е противна на обществения ред или на добрите нрави;
 - в) ако е обявено в несъстоятелност.

Съдът може да даде подходящ срок за отстраняване на основанието за прекратяване и неговите последици.

След прекратяването на юридическото лице, започва процедура по ликвидация (освен ако не е обявено в несъстоятелност). Обикновено за ликвидатор/и се назначава/т управителният орган.

Последващи регистрации Регистрация по БУЛСТАТ

Съгласно Закона за регистър БУЛСТАТ, в сила от 11.08.2005г., регистър БУЛСТАТ се води от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието. Регистрацията се извършва в службите по вписванията на Агенцията по вписванията, намиращи се в седалищата на окръжните съдилища по регистрацията на съответното юридическо лице. Лицата, вписани до влизането в сила на този закон в Единния регистър за идентифициране на стопанските и други субекти съгласно Закона за статистиката, се смятат за вписани в регистър БУЛСТАТ. Регистрацията на субектите, вписани в съдебния регистър след 11.08.2005г., се извършва в следната последователност:

В 7-дневен срок от получаване на съдебното решение за регистрацията представителят или изрично упълномощено лице, представя:

- заявление за вписване по образец (в сила от 11.02.2006г.), в което се съдържат следните данни:
 - адрес за кореспонденция на територията на страната с всички държавни институции, както и телефон, факс, електронен адрес;
 - адрес на местоизвършване на дейността;
 - предмет на дейност;
 - правопримемство;
 - (в сила от 11.02.2006 г.) данни, необходими за Регистъра на статистическите единици.
- Заверен от съда препис от съдебното решение за вписване в съответния съдебен регистър;
- Документ за платена държавна такса по тарифа, одобрена от МС. До приемането на тарифата, таксите се събират по досегашния ред, съгласно Тарифата за таксите, събирани от НОИ по Закона за статистиката. Таксата за вписване на фондация и сдружение е 40лв.
- Регистрационен въпросник и/или регистрационна справка относно данните, подлежащи на вписване.

Данни, подлежащи на вписване

В регистър БУЛСТАТ се вписват следните данни и обстоятелства за субектите:

1. ЕИК (код по БУЛСТАТ);
2. актове за създаване, промяна, заличаване;

3. дата на регистрация в БУЛСТАТ;
4. дата на прекратяване на регистрацията;
5. правноорганизационна форма;
6. пълно и кратко наименование;
7. седалище и адрес на управление;
8. адрес за кореспонденция на територията на страната с всички държавни институции, както и телефон, факс, електронен адрес;
9. адрес на местоизвършване на дейността;
10. предмет на дейност;
11. срок на съществуване;
12. състояние;
13. правоприемство;
14. органи на управление и представителство:
 - а) управляващ и/или представляващ - имена, гражданство, ЕГН, ЛНЧ или друг идентификационен номер за чуждестранно лице, начин на представляване;
 - б) вид и състав на колективния орган на управление;
15. (в сила от 11.02.2006 г.) данни, необходими за Регистъра на статистическите единици, определени със заповед на изпълнителния директор на Агенцията по вписванията по предложение на председателя на Националния статистически институт.

При вписването на лицата в регистъра се издава *регистрационно удостоверение* за кода по БУЛСТАТ.

Картата за идентификация на лицата се издава на представителя. При повече от един представител, при поискване се издава карта за идентификация на всеки от тях. По искане на представителя или на изрично упълномощеното лице, се издава карта за идентификация с монтиран микропроцесорен чип, който съдържа данните, вписани в регистъра в електронен вид. Картите се издават в 14-дневен срок от поискването и се получават само от титуляра на картата за идентификация. Картата за идентификация съдържа следните данни:

1. дата на регистрация в БУЛСТАТ;
2. ЕИК (код по БУЛСТАТ);
3. документ за създаване или промяна;
4. пълно наименование;
5. седалище и адрес на управление;
6. номер на картата за идентификация;
7. дата на издаване на картата.
8. управляващ или представляващ;
9. за клон - наименованието на юридическото лице;

Служебно вписване

След изтичане на *едномесечен срок* от възникване на задължението за вписване в регистъра, се извършва служебно вписване по искане на НОИ или на данъчен орган. Вписването се извършва въз основа на вписвания в други публични регистри и е за сметка на вписаното лице.

Регистрация в ТП на НОИ

Юридическите лица, клоновете им и едноличните търговци се регистрират в териториалните подразделения на Националния осигурителен институт в 7-дневен срок от вписването им в съдебния регистър или от акта за учредяването им.

Промени в последващите регистрации при вписване на промени в съдебния регистър по партидата на сдружението

Вписване в регистър БУЛСТАТ на промени в обстоятелствата на сдружение

В регистър БУЛСТАТ се поддържа досие за всяко вписано лице, в което се съхраняват копия на представените документи за регистрация. При всяка промяна на данните, които се съдържат в тези документи, представителят или изрично упълномощеното лице е задължено в **7-дневен срок** от получаване на съдебното решение за вписване на промени да извърши

вписване на промените в службата по вписванията в окръжния съд по регистрацията на сдружението.

За вписване на промени се подават следните *документи*:

- заявление за вписване по образец (в сила от 11.02.2006г.), в което се съдържат следните данни:
 - адрес за кореспонденция на територията на страната с всички държавни институции, както и телефон, факс, електронен адрес;
 - адрес на местоизвършване на дейността;
 - предмет на дейност;
 - правоприемство;
 - (в сила от 11.02.2006 г.) данни, необходими за Регистъра на статистическите единици;
- Заверен от съда препис от съдебното решение за вписване на промени;
- Издадената карта за идентификация;
- Документ за платена държавна такса по тарифа, одобрена от МС. До приемането на тарифата, таксите се събират по досегашния ред, съгласно Тарифата за таксите, събирани от НОИ по Закона за статистиката. Таксата за вписване на промени в регистър БУЛСТАТ, които налагат издаването на нова карта за идентификация, за сдружение и фондация е 30лв.
- Регистрационен въпросник и / или регистрационна справка относно данните, подлежащи на вписване.

При вписването на промени в обстоятелствата, които се съдържат в картата за идентификация, се издава ново *регистрационно удостоверение* за кода по БУЛСТАТ и нова *картата за идентификация* на представителя.

Служебно вписване

След изтичане на *едномесечен срок* от възникване на задължението за вписване в регистъра, се извършва служебно вписване по искане на НОИ или на данъчен орган. Вписването се извършва въз основа на вписвания в други публични регистри и е за сметка на вписаното лице. При *прекратяване на сдружението*, неговият представител е длъжен в *7-дневен срок* от получаване на съдебното решение за прекратяване да представи заверено копие от него в регистър БУЛСТАТ и да върне издадената картата за идентификация. Регистър БУЛСТАТ поддържа и съхранява *архив* на заличените лица в срок 10 години от заличаването им. В регистър БУЛСТАТ се извършва *служебно вписване* на заличаването на лицата при изтичане на срока им на съществуване или въз основа на вписвания в други регистри. Агенцията по вписванията обявява за *невалидни невърнатите карти за идентификация* на прекратените субекти и картите с промяна на обстоятелствата, вписани в тях. Номерата на тези карти се публикуват в Интернет на страницата на Агенцията по вписванията.